

PAPER DETAILS

TITLE: Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Dersinde Yaratıcı Drama Yöntemi ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi

AUTHORS: Selin DURAN,Veli TOPTAS

PAGES: 417-433

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2745358>

Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Dersinde Yaratıcı Drama Yöntemi ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi

Selin DURAN¹, Veli TOPTAŞ²

¹Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-1172-0292>

²Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0001-8852-1852>

Email: duan.selinn@gmail.com, vtoptas@gmail.com

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 01.11.2022 - Kabul: 10.12.2022)

Öz

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik görüşleri incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yönteminde kullanılan desenlerden biri olan fenomenolojik (olgu bilim) desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında İç Anadolu bölgesinin bir ilinde görev yapan 13 sınıf öğretmeni ile sınırlandırılmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırma sonuçları için veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin alternatif öğretim yöntemlerinden olan yaratıcı drama hakkında bilgi sahibi olup diğer alternatif öğretim yöntemleri hakkında bilgi eksikliklerinin olduğu ifade edilmiştir. Katılımcılar, yaratıcı dramanın kalıcılığı, yaratıcılığı ve aktif katılımı sağladığını özgüveni geliştirerek çocuğun kendini ifade etmesine olanak tanıdığını belirtmiş ve ilkökul seviyesinde bütün derslerde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılabileceğini savunmuşlardır. Yaratıcı dramanın matematik derslerinde yöntem olarak kullanılması ile kalıcı öğrenmenin sağlandığı, dersin eğlenceli hale geldiği, matematiğin somutlaştırılarak hayatla bağlantı kurulduğu ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemini matematik derslerinde kullanma deneyimleri incelendiğinde en çok sayılar ve işlemler ile ölçme öğrenme alanına yönelik deneyimlerinin olduğu veri işleme öğrenme alanına yönelik bir deneyimlerinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenleri yaratıcı drama yöntemini matematik dersinde en çok paralarımız, uzamsal ilişkiler, kesirler, kesirlerde işlemler, geometrik cisimler ve şekiller, geometrik örüntüler, uzunluk ölçme ve zaman ölçmede kullanabileceklerini ifade ederken en az veri toplama ve değerlendirme öğrenme alanının öğretiminde kullanacaklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Matematik; sınıf öğretmeni; yaratıcı drama

Investigation of Classroom Teachers' Views on Creative Drama Method in Mathematics Lesson

Abstract

The aim of this study is to analyse the opinions of classroom teachers on the use of creative drama method in mathematics lessons. In the research, one of the qualitative research approaches, which is called phenomenological design, has been applied. Maximum diversity sampling method, one of the purposive sampling methods, has been applied as determining the study group of the research. The research was limited to 13 classroom teachers working in a province in Central Anatolia between the 2021-2022 academic years. The research data were collected by the semi-structured face-to-face interview technique created by the researcher. The interview form was finalized by considering expert opinion from three experts. The data for the research findings were analysed using the descriptive analysis method. According to the findings obtained in the study, it was determined that the participated classroom teachers had knowledge about creative drama as an alternative teaching method, but they do not have necessary information about the other alternative teaching methods. The participants stated that creative drama enables the child to Express herself/himself by improving the self-confidence that it provides permanence, creativity and active participation, and they argued that creative drama can be used as a method in all classes at primary school level. It has been stated that by using creative drama as a method in mathematics lessons, permanent learning is provided, the lesson becomes fun, and a connection with life is established by embodying mathematics. When the experiences of the participant classroom teachers were analysed in using creative drama as a method in mathematics lessons, it was concluded that they did not have any experience in the field of data processing learning, while they had the most experience in numbers and operations and measurement learning. While the primary school teachers stated that they could use creative drama most in mathematics lessons, spatial relations, fractions, operations in fractions, geometric objects and shapes, geometric patterns, length measurement and time measurement, they stated that they would use it at least in the teaching of data collection and evaluation learning area.

Keywords: Mathematics; classroom teachers; creative drama

Giriş

Toplumların 21. Yüzyılın getirdiği yeniliklere ayak uydurmak ve bilgi toplumu olmak için çaba sarf edip, gelecekle ilgili bazı yatırımlar yaptıkları görülmektedir. Eğitim, ülkelerin gelecekleriyle ilgili yaptıkları en önemli yatırımlardan birisi olabilir. Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi eğitim seviyesindeki gelişmişlik ile doğru orantılıdır. Ülkelerin gelişmişlik düzeylerini arttırmada teknolojik gelişmelerin temelini oluşturan matematiği hayata entegre etmek büyük önem taşımaktadır. Matematik sadece bir ders değil hayatı ve evreni anlamamıza yarayan bir araçtır. Ağaç dallarından tutun, gezegenlerin dizilimine, günlük hayatta yaptığımız alışverişten, geçen zamanı hesaplamaya, satranç, dama, bilgisayar oyunlarına kadar her alanda matematik ile karşılaştığımızı ifade edebiliriz.

Hayatımızın her alanında yer edinen matematiğin alan yazında pek çok tanımı bulunmaktadır. Olkun ve Toptaş'a göre matematik; "Aritmetik, cebir, geometri gibi sayı ve ölçü temeline dayanarak niceliklerin özelliklerini inceleyen bilimlerin ortak adı, örüntü ve ilişkilerin bilimi" dir (2016: 184). "Matematik, düşüncenin tümdengelimli bir işletim yolu ile sayılar, geometrik şekiller, fonksiyonlar, uzaylar vb. soyut varlıkların özelliklerini ve bunların arasında kurulan ilişkileri inceleyen bilimler grubuna verilen genel addır." (Altun, 2010: 5)

"Matematik dil, din, ırk ve ülke sınırlarını tanımadan uygarlıklardan uygarlıklara zenginleşerek geçen sağlam, kullanışlı ve evrensel bir dil, bir ekindir. Birey için, toplum için, bilim için, teknoloji için vazgeçilmez değerdedir. Yayılma alanına ve derinliğine sınır konamayan bir bilimdir." (Karaçay, 1985: 5). Umay (1996: 145-149) matematiği "İnsan tarafından zihinsel olarak oluşturulan bir sistemdir. Bu sistem yapılardan ve ilişkilerden oluşur" şeklinde ifade etmektedir. "Matematik, matematik varlıklar diye adlandırılan sayılar ve şekillerle ilgili tanımsız kavramlara ve bunlar arasındaki ilişkiyi belirten aksiyomlara bağlı olarak türetilen tanım ve teoremler zincirinden oluşan bir bilim dalıdır." (Başkan, 1985: 103). Verilen tanımlardan yola çıkarak matematik; özgür düşünme ve yaratıcılığı gerektiren, tek bir çözüm yolu bulunmayan, evrensel, kümülatif, insanlar tarafından üretilen sistemlerin tamamı şeklinde ifade edilebilir.

Matematik öğretimi sürecinde kullanılacak yöntem ve tekniklerin çok önemli bir yere sahip olduğu bilinen bir gerçek olarak belirtilebilir. Öğrencinin anlamlı öğrenme gerçekleştirebilmesi için sorgulaması, probleme cevap araması, kendi birikimleriyle problemi yeniden ifade edebilmesi ve bilgiyi dönüştürebilmesi gerekir. Tüm bunlar alternatif öğretim yöntemleriyle mümkün olabilir (Köroğlu & Yeşildere, 2002).

Alternatif öğretim yöntemlerinden biri olan yaratıcı drama karşılaştığı sorunlara farklı ve yaratıcı çözümler üretebilen, özgüveni gelişmiş, karar verme becerisine sahip bireylerin yetişmesinde büyük rol oynar. Hayatın temel yapıtaşı olan matematik derslerinde yaratıcı drama sıklıkla kullanılması gereken alternatif öğretim yöntemlerindendir. Derslerde yapılan etkinlikler ne kadar çok günlük hayatla ilişkili olursa öğrenmeler o kadar kalıcı olmaktadır. Matematik derslerinde gerçek durumlarla öğrencileri karşılaştırmak her zaman mümkün olmayabilir. Bu eksikliğin giderilmesinde yaratıcı drama etkili bir yöntemdir. Problem çözme, ölçme işlemleri yapma, varlıkların benzerlik farklılıklarını anlama, tarafsız olma, ön yargılardan kaçınma, yerinde karar verme, araştırma meraklısı olma gibi becerileri kazandırmak amacıyla rol oynama sürecine öğrenciler dâhil edilebilir. Standart olmayan ölçü birimlerinden olan "karış, parmak, adım, ayak" ve diğer uzunlukla, zaman, sıvı ölçme, arazi ölçümleri, hazırlık ısınma aşamasında temel matematiksel işlemler ve bedenlerini kullanarak

geometrik şekilleri oluşturma gibi pek çok konu yaratıcı drama yöntemi ile öğretilir (Üstündağ, 2003; Doğan, 2012).

Bir çok araştırmacı ilköğretim matematik derslerinde yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanmanın dersi ilgi çekici ve eğlenceli hale getirme, öğrencinin matematik dersine yönelik olumlu tutum ve özgüven geliştirmesine katkıda bulunma, aktif katılım ve bilgilerin kalıcılığını sağlama ve işbirliği gibi pek çok faydası olduğunu ifade etmektedir (Özsoy, 2003; Coleman & Davies, 2018; Çolak & Aydoğdu İskenderoğlu, 2022).

Ancak matematik öğretiminde yöntem kadar yöntemi uygulayan öğretmenin etkisinin büyük olduğu ifade edilebilir. Kayıran (2018) bir çalışmada derslerde yöntem olarak yaratıcı dramanın kullanılmasının ve kazanımlara ulaşılmasının öğretmenin olumlu tutum, bilgi beceri ve gerekli yeterliliğe sahip olmasına bağlı olduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla ilköğretim matematik derslerinde yaratıcı dramanın uygulayıcısı olan sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemi hakkındaki düşünce ve deneyimlerini ortaya çıkarıp varsa eksikliklerle alakalı çözüm önerileri sunmak yaratıcı dramanın yöntem olarak matematik dersindeki etkililiği açısından önem teşkil edebilir.

Alan yazın incelendiğinde Duatepe Paksu & Ubuz (2007)'un matematik öğretmenlerinin yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik görüşlerini, Aykaç & Köğce (2014)'nin matematik derslerinde sınıf öğretmenlerinin dramayı yöntem olarak kullanma durumlarını, Şahin (2015)'in benzer şekilde ilköğretim matematik öğretmenlerinin yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik görüşlerini ve Yıldız & Adıgüzel (2020)'in ilköğretim matematik öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemine ilişkin görüşleri ve uygulamada yaşadıkları zorlukları inceledikleri çalışmalara rastlanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin matematik derslerinde yöntem olarak yaratıcı drama kullanmalarına yönelik görüşleri konusundaki çalışmaların sınırlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmanın matematik derslerinde yaratıcı drama yönteminin uygulanmasında en önemli faktör olan sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirli ölçütlere göre inceleyerek, konu ile alakalı eksikliklerin giderilmesi ve yapılacak olan diğer çalışmalara ışık tutması bakımında önemli olduğu düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin alternatif öğretim yöntemleri ve yaratıcı drama hakkındaki görüşleri, matematik dersinde yöntem olarak neden yaratıcı dramanın kullanılması gerektiği, yaratıcı dramanın hangi sınıf seviyesi, öğrenme alanı ve alt öğrenme alanında yöntem olarak kullanılıp kullanılamayacağını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada verilen temel amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 1- Sınıf öğretmenlerinin alternatif öğretim yöntemleri hakkındaki bilgi düzeyi nedir?
 - 2- Sınıf öğretmenleri yaratıcı drama hakkında ne düşünüyor?
 - 3- Sınıf öğretmenleri yaratıcı dramanın hangi derslerde yöntem olarak kullanılabileceğini düşünüyor?
 - 4- Sınıf öğretmenleri matematik öğretimi sürecinde yaratıcı dramayı kullanma ile alakalı ne düşünüyor?
 - 5- Sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmaya yönelik bir deneyimi mevcut mu?
- Mevcut ise; hangi sınıf seviyesi, öğrenme ve alt öğrenme alanında deneyimlere sahipler?
- 6- Sınıf öğretmenleri bütün matematik alt öğrenme alanlarının öğretiminde yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanabilir mi?

Yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanamayacağı bir matematik alt öğrenme alanı mevcut mu, mevcut ise kullanamama nedenleri neler?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Sınıf öğretmenlerinin ilkökul matematik dersinde yaratıcı drama yöntemini kullanmaya ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma desenlerden biri olan fenomenolojik desen kullanılmıştır. Ekiz (2007) nitel araştırmayı hayatın sosyal yönüne önem veren, problemleri doğal ortamdan almak yerine sistematik metotlu ele alan, derinlemesine veri elde etmeyi amaçlayan, örneklem olarak amaçlı örnekleme yöntemini kullanıp araştırma problemini yorumlayan yöntem olarak ifade etmektedir. Sönmez ve Alacapınar (2019) fenomenolojiyi diğer adıyla görüngü bilimini, özü görmeye yarayan bilinci araştırdığını, sorular ve ortaya çıkan sorunların özün betimlenmesiyle olduğunu, bu araştırma yönteminin temel amacının bireylerin bir kavramı, durumu, olayı nasıl kavradıklarını anlamak olduğunu belirtmişlerdir. Fenomenolojik araştırma yönteminde veriler toplanırken açık uçlu sorular kullanılarak konu ile alakalı derinlemesine görüşme yapılmaktadır (Christensen, Johnson & Turner, 2015).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu belirlemek için amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Büyüköztürk (2016), maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi incelenen problemle ilgili kendi içerisinde benzeyen durumların belirlenerek çalışmanın bu durumlar üzerinde yapılması olarak ifade eder. Bu örnekleme yönteminde amaç araştırmanın amacıyla tutarlı olarak belirlenmiş farklı durumlar arasındaki ortak veya ayrılan yönlerin ortaya çıkarılmasıdır. Yıldırım ve Şimşek (2008)'e göre maksimum çeşitlilik örnekleme de küçük bir örneklem oluşturmak ve probleme uygun bireylerin çeşitliliğinin maksimum seviyede olması önemlidir. Bu amaçla bu çalışmada, 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında Ankara ilinde görev yapan 13 sınıf öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Öğretmenler gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 9 tanesi yaratıcı dramayla alakalı eğitimlere katılmış ancak 4 tanesi yaratıcı dramayla alakalı herhangi bir eğitime katılmamıştır.

Veri Toplama Aracı

Fenomenolojistler tarafından kullanılan başlıca veri toplama yöntemi açık uçlu sorulardan oluşan derinlemesine görüşme tekniğidir (Christensen, Johnson & Turner, 2015). Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırma problemi kapsamında veri toplama aracında 6 adet soru bulunmaktadır. Bazı soruları detaylandırmak için sonda sorularına yer verilmiştir. Görüşme formuna son halini vermeden önce üç uzmandan uzman görüşü alınmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Analizi

Görüşmeler katılımcı sınıf öğretmenlerinin istekleri doğrultusunda belirlenen saatlerde her katılımcı için bir oturum olacak şekilde gerçekleşmiştir. Görüşme başlangıcında verilerin ne amaçla kullanılacağı, görüşmenin ne kadar süreceği, katılımcıların istemedikleri durumlarda görüşmeyi sonlandırabilecekleri, kimliklerinin gizli tutulacağı, rahatsız olmamaları halinde

verilerin daha sağlıklı toplanması için seslerinin kaydedileceği belirtilmiştir. Katılımcıların izinleri alınıp görüşmeler ses kayıt cihazından yararlanılarak kaydedilmiş ardından ses kayıtları yazılı doküman haline getirilip veriler analiz edilmiştir. Verilerin analizinde ise betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Sönmez ve Alacapınar'a (2019: 279) göre; betimsel analiz, verilerin olduğu gibi gösterildiği, betimlendiği, resmedildiği, anlatıldığı bir irdelemedir. Konu ile alakalı kaydedilen veriler incelenip benzerlik ve farklılıklarına göre kodlar oluşturulmuştur. Kod oluşturma sürecinde nitel alanda çalışmaları olan ve matematik eğitimi alanında çalışmalar yürüten bir akademisyenin görüşüne başvurulmuştur. Uzman ve araştırmacılar tarafından yapılan kodlamalar Miles ve Huberman (1994)'ın önerdiği kodlayıcı güvenilirliği formülü $[Görüş\ birliği / (Görüş\ birliği + Görüş\ ayrılığı)]$ ile hesaplanmıştır. Hesaplamalar sonucunda kodlayıcılar arası güvenilirlik oranı %91,90 olarak bulunmuş, kodlara son hali verilmiş, kodlar frekanslarıyla birlikte tablolaştırılmıştır. Tablonun altına katılımcı görüşlerini yansıtabilmek amacıyla kodlara ilişkin katılımcı sınıf öğretmenlerinin doğrudan alıntılar eklenmiştir. Betimsel analizlerde temele alınan konu, başlık haline getirilir başlığa uygun veriler doğrudan alıntılar yapılarak analizler ortaya konulur. Bu analizler doğrudan alıntılar ile beslenir ya da desteklenir (Ekiz,2007).

Bulgular

Bu bölümde, sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmasına ilişkin oluşturulan kodlar, bulgular ve yorumlamalara yer verilmiştir.

1. “Alternatif Öğretim Yöntemleri Denilince Aklınıza Ne Geliyor?” Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1: Alternatif Öğretim Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Kodlar	Kişiler	f
Yaratıcı drama	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö7,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13	10
Bilgisayar destekli öğretim	Ö1	1
Oyunla öğretim	Ö7,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13	5
Çoklu zekâ kuramı	Ö2	1
Aktif öğrenme	Ö2,Ö6	2
Balık kılıcı	Ö3,Ö6	2
Kavram haritasıyla öğretim	Ö3	1
Beyin fırtınası	Ö3,Ö9	2
Görselleştirmeye öğretim	Ö4,Ö5,Ö13	3
Masal anlatımı	Ö5	1
Sinema	Ö5	1
Tam öğrenme modeli	Ö6	1
Buluş yoluyla öğretim	Ö6	1
Sunuş yoluyla öğretim	Ö6	1
Grup çalışması	Ö8	1
Yaparak-yaşayarak öğrenme	Ö10	1
Altı şapka yöntemi	Ö11	1
Tartışma tekniği	Ö11	1

Tablo 1’de sınıf öğretmenlerinin alternatif öğretim yöntemleri hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir. Sınıf öğretmenleri en çok yaratıcı drama cevabını (10 kere), en az ise bilgisayar destekli öğretim, çoklu zekâ kuramı, kavram haritasıyla öğretim, masal anlatımı, sinema, tam öğrenme modeli, buluş yoluyla öğretim, sunuş yoluyla öğretim, grup çalışması, yaparak yaşayarak öğrenme, altı şapka yöntemi ve tartışma tekniği (1 kere) cevabını vermişlerdir.

Tabloda yer alan kodlara ait bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö2: “...Alternatif öğretim yöntemleri çoklu zekâ, aktif öğrenme, yaratıcı drama gibi yapılandırmacı yaklaşımın içine girebilecek her şeydir...”

Ö6: “...Alternatif öğretim yöntemi denildiğinde aklıma aktif öğrenme, balık kılçığı, tam öğrenme, buluş yoluyla öğrenme, sunuş yoluyla öğretim yöntemi geliyor...”

Ö11: “... Alternatif öğretim yöntemleri denilince aklıma altı şapka yöntemi, yaratıcı drama, eğitsel oyun tartışma teknikleri geliyor...”

2. “Yaratıcı Drama Hakkındaki Düşünceleriniz Nedir?” Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 2:Yaratıcı Drama Hakkındaki Düşüncelere İlişkin Bulgular

Kodlar	Kişiler	f
Bilgilerin kalıcılığını sağlar.	Ö1,Ö2,Ö7	3
Sürece aktif katılımı sağlar.	Ö2,Ö12,Ö13	3
Beğendiğim faydalı ve etkili bir yöntem.	Ö13,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö10	6
Yaratıcılık ve özgüveni geliştirir.	Ö4,Ö13	2
Kendini ifade etmeyi sağlar.	Ö5,Ö9,Ö10	3
Sınav temelli eğitim sistemimiz, sınıf mevcudu ve sınıf düzenimize uygun olmayan bir yöntem	Ö4,Ö8,Ö11	3

Tablo 2’de sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir. Sınıf öğretmenleri en çok “beğendiğim faydalı ve etkili bir yöntem” cevabını (6 kere), en az “yaratıcılık ve özgüveni geliştirir” (2 kere) cevabını vermişlerdir.

Tabloda yer alan kodlara ait bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö1: “... Çocuklarla soru cevap yöntemi veya doğrudan anlatım yaptığımızda konuların çok fazla kalıcı olduğunu düşünmüyorum. Yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanırsak bilgilerin daha kalıcı olduğunu ve öğrenmenin gerçekleştiğini düşünüyorum...”

Ö11: “... Yaratıcı drama çok güzel çok donanımlı içi dolu bir yapı bir yöntem ancak sınav temelli çocuklar yetiştirdiğimiz için Türk eğitim sistemine, sınıf düzenimize ve sınıf mevcudumuza uyan bir yöntem değil. Bu yüzden uygulayamıyoruz. Senede 15-20 kere uygulayabilirsin sadece...”

3. “Yaratıcı Drama Hangi Derslerde Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılabilir?” Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 3:Yaratıcı Dramanın Yöntem Olarak Hangi Derslerde Kullanılabileceğine İlişkin Bulgular

Kodlar	Kişiler	f
Matematik	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13	12
Türkçe	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13	13
Hayat bilgisi	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12	12
Sosyal bilgiler	Ö12,Ö13	2
Fen bilimleri	Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13	6
Müzik	Ö6,Ö11,Ö12	3
Görsel sanatlar	Ö6,Ö7,Ö11,Ö12	4
Beden eğitimi ve oyun	Ö7,Ö11,Ö12	3

Tablo 3'te sınıf öğretmenlerinin yaratıcı dramayı hangi derslerde yöntem olarak kullanabileceklerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Sınıf öğretmenleri en çok Türkçe dersi cevabı(13 kere), en az ise sosyal bilgiler dersi (2 kere) cevabını vermişlerdir.

Tabloda yer alan kodlara ait bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö3: "... Matematik, hayat bilgisi ve Türkçe derslerinde öğretim yöntemi olarak kullanılabilir..."

Ö7: "...Matematik, hayat bilgisi, Türkçe, fen bilimleri, görsel sanatlar ve beden eğitimi dersinde kullanılır. Müzikte yaratıcı drama kullanılabilir mi bilmiyorum..."

4. "İlkokul Matematik Öğretimi Sürecinde Yaratıcı Dramayı Yöntem Olarak Kullanabilir Miyiz? Nedenleri ile Açıklayınız." Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4: İlkokul Matematik Öğretim Sürecinde Yöntem Olarak Yaratıcı Dramayı Kullanmaya Yönelik Bulgular

Kodlar	Kişiler	f
Kullanabiliriz	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13	12
Kullanamayız	Ö9	1

Tablo 4'te sınıf öğretmenlerinin ilkökul matematik öğretim sürecinde yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmenlerden 12'si ilköğretim matematik dersinde yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanabileceğimizi savunurken 1 tanesi kullanamayacağımızı savunmaktadır.

Tablo 5:Yaratıcı Dramayı Yöntem Olarak Kullanıp Kullanamama Nedenlerine İlişkin Bulgular

Kodlar	Kişiler	f
Kalıcı öğrenme sağlar.	Ö1,Ö4,Ö5,Ö10	4
Süreci oyunlaştırıp eğlenceli hale getirir.	Ö2,Ö4,Ö5	3
Matematik kaygı ve korkusunu aşmayı sağlayıp matematik sevgisi aşılar.	Ö3,Ö5,Ö6,Ö13	4
Matematiğe ilgiyi artırır.	Ö5	1
Matematiği somutlaştırır.	Ö6,Ö7,Ö11	3
Gerçek hayatla bağlantı oluşturur.	Ö3,Ö8,Ö12	3
Yaratıcılığı artırır.	Ö13	1
Geleneksel öğretim yöntemleri daha çok kalıcılık sağlar	Ö9	1

Tablo 5'te katılımcı sınıf öğretmenlerinin yaratıcı dramayı kullanıp kullanamama nedenlerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Sınıf öğretmenleri en çok kalıcı öğrenme sağlar, matematik

kaygı ve korkusunu aşmayı sağlayıp matematik sevgisini aşılarda (4 kere), en az matematiğe ilgiyi ve yaratıcılığı artırır, geleneksel öğretim yöntemleri daha çok kalıcılık sağlar (1 kere) cevabını vermiştir.

Tabloda yer alan kodlara ait bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö7: "... Matematik çocuklarda çok fazla soyut kalıyor bilişsel seviyeleri yetemeyebiliyor. Bu yüzden yaratıcı drama süreci somutlaştırıyorlar. Dramanın içerisinde oyunlaştırmada mevcut olduğu için somutlaştırma daha kolay oluyor..."

Ö9: "... Matematikte yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmayı uygun görmüyorum. Matematik konularını drama ile öğretmektense kalıcı öğrenmelerin olması açısından geleneksel öğretim yöntemiyle öğrenmenin daha etkili olduğunu düşünüyorum..."

Ö12: "... Matematik dersinde yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanabiliriz matematik zaten hayatımızın her yerinde var. Yaratıcı drama da yaşantıyı içine alan bir yöntem hayatın içinden bir şeyler her şekilde katabiliriz. İkisi bütünleştirilebilir..."

5. "Matematik Öğretiminde Yöntem Olarak Yaratıcı Dramayı Kullanmaya Yönelik Bir Deneyiminiz Var mı? Varsa Hangi Sınıf Seviyesi, Hangi Öğrenme ve Alt Öğrenme Alanı?" Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6: Yaratıcı Dramayı Matematik Dersinde Kullanma Deneyimlerine Yönelik Bulgular

Kodlar	Kişiler	f
Var	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö13	11
Yok	Ö9,Ö12	2

Tablo 6'da sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmaya yönelik deneyimleri hakkında bilgiler yer almaktadır. Sınıf öğretmenlerinden 2'sinin matematik öğretiminde yaratıcı drama yöntemine yönelik bir deneyimleri yokken 11'inin deneyimleri bulunmaktadır.

Tabloda yer alan kodlara ait bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö1: Yaratıcı dramayı yöntem olarak matematik dersinde kullandım.

Ö9: Matematik öğretiminde yaratıcı drama ile alakalı bir deneyimim yok.

Tablo 7: Yaratıcı Dramayı Matematik Dersinde Kullanma Deneyimlerinin Hangi Sınıf Seviyesinde Olduğuna İlişkin Bulgular

Kodlar	Kişiler	f
1.Sınıf	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö7,Ö8,Ö13	8
2.Sınıf	Ö1,Ö3,Ö5,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö13	8
3.Sınıf	Ö3,Ö4,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö13	8
4.Sınıf	Ö5,Ö6,Ö7,Ö13	4

Tablo 7'de sınıf öğretmenlerinin yaratıcı dramayı yöntem olarak matematik dersinde kullanma deneyimlerinin hangi sınıf seviyesinde olduğuna ilişkin bilgilere yer verilmiştir. 1.sınıf, 2.sınıf, 3.sınıf cevabı 8 kere 4. Sınıf cevabı 4 kere cevap olmuştur.

Tabloda yer alan kodlara ait bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö3: 1., 2. Ve 3. sınıf seviyesinde deneyimim var.

Ö6: 3. ve 4. sınıf seviyesinde deneyimim bulunmakta.

Tablo 8: Yaratıcı Dramayı Matematik Dersinde Kullanma Deneyimlerinin Hangi Öğrenme Alanlarında Olduğuna İlişkin Bulgular

Kodlar	Kişiler	f
Sayılar ve işlemler	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö8,Ö10,Ö13	9
Geometri	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö7,Ö8,Ö13	8
Ölçme	Ö1,Ö3,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö13	9
Veri işleme		0

Tablo 8’de sınıf öğretmenlerinin yaratıcı dramayı matematik dersinde kullanma deneyimlerinin hangi öğrenme alanında olduğuna ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Sayılar ve işlemler, ölçme 9 kere, geometri 8 kere cevap olmuştur. Sınıf öğretmenlerinin veri işleme alanı ile alakalı hiçbir yaratıcı drama deneyimi yoktur.

Tabloda yer alan kodlara ait bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö10: Sayılar ve işlemler ile ölçme öğrenme alanında kullandım.(Kesirler ve paralarımız konusunda)

Ö12: Yaratıcı dramayı matematik dersinde yöntem olarak kullanmadım.

Tablo 9: Yaratıcı Dramayı Matematik Dersinde Kullanma Deneyimlerinin Hangi Alt Öğrenme Alanlarında Olduğuna İlişkin Bulgular

Kodlar	Kişiler	f
Doğal sayılar	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö8	5
Doğal sayılarda toplama	Ö2,Ö13	2
Doğal sayılarda çıkarma	Ö13	1
Doğal sayılarda çarpma	Ö3,Ö5,Ö13	3
Doğal sayılarda bölme	Ö13	1
Kesirler	Ö6,Ö8,Ö10,Ö13	4
Kesirlerde işlemler	Ö13	1
Geometrik cisimler ve şekiller	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö7,Ö8	7
Uzamsal ilişkiler	Ö3,Ö13	2
Geometrik örüntüler		0
Geometride temel kavramlar		0
Uzunluk ölçme	Ö3,Ö7,Ö13	3
Çevre ölçme	Ö13	1
Alan ölçme	Ö13	1
Paralarımız	Ö3,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö13	7
Zaman ölçme	Ö1,Ö6,Ö7,Ö11,Ö13	5
Tartma	Ö5,Ö7,Ö8,Ö13	4
Sıvı ölçme	Ö13	1
Veri toplama ve değerlendirme		0

Tablo 9’da sınıf öğretmenlerinin yaratıcı dramayı matematik dersinde kullanma deneyimlerinin hangi alt öğrenme alanında olduğuna ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Geometrik cisimler ve şekiller, paralarımız 7 kere, zaman ölçme, doğal sayılar 5 kere, kesirler tartma 4 kere, doğal sayılarda çarpma, uzunluk ölçme 3 kere, doğal sayılarda toplama 2 kere, doğal sayılarda çıkarma, doğal sayılarda bölme, kesirler işlemler, alan ölçme, sıvı ölçme, uzamsal ilişkiler ve çevre ölçme 1 kere cevap olmuştur. Sınıf öğretmenlerinin geometrik örüntüler, geometride temel kavramlar ve veri toplama ve değerlendirme alt öğrenme alanıyla alakalı hiçbir yaratıcı drama deneyimi yoktur.

Tabloda yer alan kodlara ait bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö13: Sıvı ölçme, tartma, zaman ölçme, paralarımız, alan, çevre, uzunluk ölçme, uzamsal ilişkiler, kesirlerde işlemler, kesirler ve dört işlemde yaratıcı dramayı yöntem olarak kullandım.

6. “Matematik Öğretiminde Yöntem Olarak Yaratıcı Drama Hangi Alt Öğrenme Alanlarında Kullanılabilir, Kullanılamayacak Bir Alt Öğrenme Alanı Mevcut mu, Mevcutsa Hangi Alt Öğrenme Alanları? Nedenleriyle Açıklayınız.” Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 10: Matematik Alt Öğrenme Alanlarının Hangisinin Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Kullanılabileceğine İlişkin Bulgular

Kodlar	Kişiler	f
Doğal sayılar	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13	10
Doğal sayılarda toplama	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13	10
Doğal sayılarda çıkarma	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13	10
Doğal sayılarda çarpma	Ö1,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö13	9
Doğal sayılarda bölme	Ö1,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö13	9
Kesirler	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö10,Ö12,Ö13	12
Kesirlerde işlemler	Ö1,Ö2,Ö3,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13	11
Geometrik cisimler ve şekiller	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö12	11
Uzamsal ilişkiler	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13	12
Geometrik örüntüler	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö12	11
Geometride temel kavramlar	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö12	10
Uzunluk ölçme	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13	11
Çevre ölçme	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13	10
Alan ölçme	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13	10
Paralarımız	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13	12
Zaman ölçme	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13	11
Tartma	Ö1,Ö2,Ö3,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13	10
Sıvı ölçme	Ö1,Ö2,Ö3,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö13	10
Veri toplama ve değerlendirme	Ö1,Ö2,Ö3,Ö5,Ö7,Ö12	6

Tablo 10’da sınıf öğretmenlerinin matematik alt öğrenme alanlarından hangisinde yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanabileceğimize ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Sınıf öğretmenleri en çok kesirler, uzamsal ilişkiler, paralarımız (12 kere), en az ise veri toplama ve değerlendirme (6 kere) öğrenme alanı cevabını vermişlerdir.

Tabloda yer alan kodlara ait bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö5: Kesirler, Geometrik cisimler ve şekiller, uzamsal ilişkiler, geometrik örüntüler, geometride temel kavramlar, uzunluk ölçme, Örüntü, Alan ölçme, Doğal sayılar, doğal sayılarda bölme, Doğal sayılarda çarpma, Paralarımız, Veri toplama ve değerlendirme, sıvı ölçme ve tartma, kesirlerde işlemde kullanılabilir.

Ö6: Zaman ölçme, Uzunluk ölçme, Kesirler, Geometrik cisimler ve şekiller, uzamsal ilişkiler, geometrik örüntüler, geometride temel kavramlar, uzunluk ölçme, Örüntü, Alan ölçme, Doğal sayılarda bölme, Doğal sayılarda çarpma, Doğal sayılarda toplama, Doğal sayılarda çıkarma, Doğal sayılar, Paralarımız, sıvı ölçme ve tartma, kesirlerde işlemde kullanılabilir.

Tablo 11: Matematik Alt Öğrenme Alanlarının Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Kullanılamama Nedenlerine İlişkin Bulgular

	Kodlar	Kişiler	f
--	--------	---------	---

Doğal sayılar	Bilinen bir konu olduğu için ayrıca etkinlik planlayarak vakit harcanmamalı	Ö7	1
	Geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar	Ö9,Ö10	2
Doğal sayılarda toplama Doğal sayılarda çıkarma	İlk öğrendikleri işlemleri geleneksel öğrenerek konu daha kolay anlamlandırılır	Ö5,Ö9,Ö10	3
Doğal sayılarda çarpma	Konu karmaşık zor ve soyut Ezber gerektiren bir konu	Ö2, Ö12	2
	Geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar	Ö9,Ö10	2
Doğal sayılarda bölme	Konu karmaşık zor ve soyut Ezber gerektiren bir konu	Ö2,Ö3, Ö12	3
	Geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar	Ö9,Ö10	2
Kesirler	Geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar	Ö9	1
Kesirlerde işlemler	Bilgiye dayalı bir konu geleneksel yöntem daha çok kalıcılık sağlar	Ö4,Ö9,Ö10	3
Geometrik cisimler ve şekiller	Görsel materyallerin kullanılması daha çok kalıcılık sağlar.	Ö9,Ö13	2
Uzamsal ilişkiler	Geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar.	Ö9	1
Geometrik örüntüler	Görsel materyallerin kullanılması daha çok kalıcılık sağlar.	Ö9,Ö13	2
Geometride temel kavramlar	Görsel materyallerin kullanılması daha çok kalıcılık sağlar.	Ö9, Ö13	2
	Geleneksel yöntem kullanarak kavram yanılgılarını önlenir.	Ö11	1
Uzunluk ölçme	Geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar.	Ö9	1
Çevre ölçme	Konu öğretimi için mekânın kullanışlı olması gerekir mekân kullanışlı olmadığına geleneksel yöntemin tercihi kalıcılık sağlar.	Ö3,Ö9	2
Alan ölçme	Konu öğretimi için mekânın kullanışlı olması gerekir mekân kullanışlı olmadığına geleneksel yöntemin tercihi kalıcılık sağlar	Ö3,Ö9	2
Paralarımız	Geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar	Ö9,Ö10	2
Zaman ölçme	Geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar.	Ö9	1
Tartma	Yaratıcı drama yöntemini kullanmaya gerek yok deney yapar gibi ilerlenebilir.	Ö4	2
	Geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar.	Ö9	
Sıvı ölçme	Yaratıcı drama yöntemini kullanmaya gerek yok deney yapar gibi ilerlenebilir.	Ö4	2
	Geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar.	Ö9	
Veri toplama ve değerlendirme	Grafikler üzerinden ilerlenmeli yaratıcı dramının öğretime ek bir katkısı olmaz.	Ö4,Ö6,Ö8,Ö9,Ö11,Ö13,Ö10	7

Tablo 11’de sınıf öğretmenlerinin matematik alt öğrenme alanlarında yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanamama nedenlerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Sınıf öğretmenleri en

çok veri toplama ve değerlendirme alt öğrenme alanı ile alakalı grafikler üzerinden ilerlenmeli yaratıcı dramının öğretime ek bir katkısı olmaz (6 kere) en az ise doğal sayılar alt öğrenme alanı ile alakalı bilinen bir konu olduğu için ayrıca etkinlik planlayarak vakit harcanmamalı, doğal kesirler alt öğrenme alanı ile alakalı geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar, uzamsal ilişkiler alt öğrenme alanı ile alakalı geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar, geometrik örüntüler alt öğrenme alanı ile alakalı görsel materyallerin kullanılması daha çok kalıcılık sağlar, geleneksel yöntem kullanarak kavram yanılgılarını önlenir, uzunluk ölçme alt öğrenme alanı ile alakalı geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar, zaman ölçme alt öğrenme alanı ile alakalı geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar, tartma ve sıvı ölçme alt öğrenme alanı ile alakalı geleneksel yöntemle öğretim daha çok kalıcılık sağlar, yaratıcı drama yöntemini kullanmaya gerek yok deney yapar gibi ilerlenebilir (1 kere) cevabını vermişlerdir.

Tabloda yer alan kodlara ait bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö3: “... Etkinliğin yapıldığı mekânın zemini karelerden oluşmuyorsa alan ve çevre hesaplamada zorluk yaşanabilir...”

Ö7: “... Doğal sayılar konusuna anasınıfından da aşına olarak geldikleri için yaratıcı drama yöntemini kullanmanın gerekli olduğunu düşünmüyorum...”

Ö5: “... Doğal sayılarda toplama ve çıkarma öğrencilerin ilk öğrendikleri işlemler olduğu için daha çok tahta kullanmak gerekiyor yöntem olarak yaratıcı dramının kullanılmaması kalıcılığın sağlanması açısından daha uygun olur...”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular ışığında belirlenen sonuçlar ve tartışmalara yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin alternatif öğretim yöntemlerine yönelik bilgi düzeyleriyle ilgili bulgular doğrultusunda yaratıcı drama, bilgisayar destekli öğretim, oyunla öğretim, kavram haritasıyla öğretim, görselleştirme ile öğretim ve tam öğrenme modelleri ile ilgili bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Bu sonuca göre Yalçınkaya ve Özkan (2012) yaptıkları araştırmada alternatif öğretim yöntemlerinin bilgisayar destekli öğretim, oyunla öğrenme, yaratıcı drama ile öğrenme, probleme dayalı öğrenme, görselleştirme yoluyla öğrenme, oluşturmacı öğrenme, kavram haritaları ile öğrenme, işbirlikli ve tam öğrenme modeli olduğunu ifade etmiştir. Ancak yapılan bu çalışmada pek çok sınıf öğretmenin vermiş olduğu balık kılçığı, beyin fırtınası, çoklu zekâ kuramı, masal anlatımı, sinema, buluş ve sunuş yoluyla öğretim, grup çalışması, yaparak yaşayarak öğrenme, altı şapka yöntemi ve tartışma tekniği gibi cevaplar alternatif öğretim yöntemleri hakkında bilgi eksiklerinin olduğunu göstermektedir.

Gerçekleştirilen bu çalışmada öğretmenlerin yaratıcı drama hakkındaki fikirlerine bakıldığında yaratıcı dramayı faydalı ve etkili bir yöntem olarak gördükleri, bilgilerin kalıcılığını, öğrencinin aktif katılımı ve kendini ifade etmesini sağladığını, yaratıcılık ve özgüveni geliştirmede olumlu katkısı olduğunu ancak eğitim sistemimiz, sınıf mevcudumuz ve sınıf düzenimize uygun olmayan bir yöntem olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Adıgüzel (2018), yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmanın öğrenci merkezli öğrenme ortamlarının oluşması, bilginin kalıcı hale gelmesi, katılımcının duygularını ifade edebilmesi, yaratıcılık, yazılı ve sözlü iletişim becerilerini geliştirmesini amaçladığını belirtmiştir. Gönen

ve Uyar Dalkılıç (2017), eğitimde yaratıcı dramanın bireyin özgüven, bilişsel, sosyal ve duygusal açıdan gelişimini, empati, işbirliği, paylaşma, sorumluluk duygusunun gelişmesini, aktif rol oynama, kendini ifade edebilme, yaşamı çok yönlü algılama, yaratıcı olma ve öğrendiği bilgilerin kalıcılığını sağlamada etkili olduğunu ifade etmektedir. Yaratıcı dramanın uygulanması sırasında birçok zorlukla karşılaşılabilir. Başlıca karşılaşılan sorunları Selvi (1999), sınıf mevcudunun fazla olması, okullarda drama uygulamaları için uygun mekânın bulunmaması, yöntemin bütün konularda etkili olabileceği düşüncesi ve eğitmenin bilgi eksikliği olarak açıklamıştır.

Sınıf öğretmenlerinin hangi derslerde yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanabileceklerine yönelik görüşleri incelendiğinde ilkökul seviyesindeki bütün derslerde yaratıcı dramanın kullanılabileceği sonucuna ulaşılmış. Öğretmenler Türkçe dersinde (13), Matematik ve Hayat bilgisi (12), Fen bilimleri (6), Sosyal bilgiler (2), Müzik, Beden eğitimi ve oyun (3) ve Görsel sanatlar (4) derslerinde yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanabileceklerini ifade etmişlerdir. Akoğuz ve Akoğuz (2016), yaratıcı dramanın toplumsal değerler, öz bakım becerileri, okuma öğretimi, matematik, fen bilimleri, sosyal bilimler, psikoloji gibi pek çok disipline uyarlanabileceğini ifade etmişlerdir.

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin matematikte yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmaya yönelik açıklamaları incelendiğinde yaratıcı dramanın matematiği somutlaştırıp gerçek hayatla bağlantı kurarak kalıcı öğrenme sağladığı, matematik kaygı ve korkusunu aşmada yararlı olduğu, matematiği sevdiren, oyunlaştırarak eğlenceli hale getirdiği ve yaratıcılığı arttırdığını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerine matematikte yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik bir deneyimleri olup olmadığı sorulduğunda 11 öğretmenin yaratıcı dramayı yöntem olarak matematik derslerinde kullandığı 2 öğretmenin ise kullanmadığını, bu deneyimlerin hangi sınıf seviyesinde olduğu sorulduğunda ise 1,2,3. Sınıfta deneyimi olan 8 öğretmenin 4. Sınıfta deneyimi olan 4 öğretmenin olduğu, öğretmenlerin en çok sayılar ve işlemler, ölçme öğrenme alanına yönelik deneyimlerinin olduğu, veri işleme alanına yönelik hiçbir öğretmenin deneyime sahip olmadığı, en çok paralarımız, geometrik şekiller ve cisimler alt öğrenme alanına yönelik deneyimleri varken veri toplama ve değerlendirme, geometrik örüntüler ve geometride temel kavramlar alt öğrenme alanına yönelik herhangi bir deneyimlerinin bulunmadığını belirtmişlerdir. Fakat Aykaç ve Köğçe'nin (2014) sınıf öğretmenlerinin yaratıcı dramayı kullanma durumlarıyla alakalı yapmış oldukları çalışmada doğal sayılar ve işlemler, geometri ve ölçme öğrenme alanıyla alakalı deneyimlerinin olduğu ancak veri işleme öğrenme alanına yönelik bir deneyimlerinin olmadığı belirlenmiştir.

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin yaratıcı dramayı hangi alt öğrenme alanının öğretiminde kullanıp kullanamayacaklarına yönelik açıklama yapmaları istendiğinde en çok paralarımız, uzamsal ilişkiler, kesirler, kesirlerde işlemler, geometrik cisimler ve şekiller, geometrik örüntüler, uzunluk ölçme ve zaman ölçmede yaratıcı dramanın kullanılabileceği, veri toplama ve değerlendirme, doğal sayılarda çarpma işlemi ve doğal sayılarda bölme işleminin öğretiminde yaratıcı dramanın kullanılamayacağını ifade etmişlerdir. Özellikle sınıf öğretmenleri veri toplama ve değerlendirme alt öğrenme alanında grafikler üzerinden ilerlediği için yaratıcı dramanın sürece ek bir katkısı olmadığını düşünmektedirler. Yaratıcı drama ve matematik ile alakalı Erkan ve Erdoğan (2019)'ın Dramatematik isimli kitabı incelenmiş en çok 3. sınıf olmak üzere ilkökullün bütün sınıf seviyelerinde drama planlarına yer verildiği, en çok sayılar ve işlemler öğrenme alanıyla alakalı planların olduğu görülmüş ancak veri işleme öğrenme alanıyla alakalı herhangi bir drama planına rastlanmamıştır.

Erdoğan (2017)'ın Drama isimli kitabı incelenmiş 3. sınıf hariç diğer sınıf seviyelerinde en çok geometri ve ölçme öğrenme alanıyla alakalı drama planlarına yer verildiği görülmüştür. Özsoy (2010)'un Matematik öğretiminde alternatif etkinlikler “yaratıcı drama uygulamaları” adlı kitabı incelenmiş tüm sınıf seviyelerinde sayılar ve işlemler, geometri öğrenme alanıyla alakalı drama planlarına yer verildiği görülmüştür.

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin matematik derslerinde yöntem olarak yaratıcı drama kullanma ile alakalı görüşleri incelenmiştir. Sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde alternatif öğretim yöntemleri, yaratıcı drama hakkındaki düşünceler, derslerde yöntem olarak yaratıcı dramanın kullanımı, matematik dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılabilirliği, yaratıcı drama ile alakalı deneyimleri ve hangi matematik dersi alt öğrenme alanlarında yaratıcı dramanın kullanılabileceği belirlenmeye ve araştırma sonuçlarıyla bağlantılı olarak araştırma önerileri dört madde halinde sunulmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada, sınıf öğretmenleri alternatif öğretim yöntemleriyle alakalı soruya ilişkili olmayan cevaplar vermişlerdir. Alternatif öğretim yöntemlerinin hepsine hâkim sınıf öğretmenine rastlanmamıştır. Alternatif öğretim yöntemleriyle alakalı gerekli bilgiye sahip olmayan öğretmenler sınıflarında bu yöntemleri kullanamayacaktır. Bu nedenle sınıf öğretmenlerine alternatif öğretim yöntemleriyle alakalı hizmet içi eğitimler verilebilir. Özellikle matematik derslerinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanıldığı hizmet içi eğitimler verilerek sürece ek katkı sağlanabilir. Sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde yöntem olarak yaratıcı drama ile alakalı deneyimleri ve yaratıcı dramanın alt öğrenme alanlarındaki kullanılabilirliğiyle alakalı sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde özellikle veri işleme öğrenme alanıyla alakalı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bütün ilkökul sınıfları seviyesinde tüm alt öğrenme alanlarını içine alan yaratıcı drama planlarının bulunduğu kaynak kitapların alana büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmacılar ilkökul seviyesinde hiç çalışılmamış alt öğrenme alanlarıyla alakalı deneysel çalışma ve drama planı örneklerinin yer aldığı çalışmalar yapabilirler.

**Bu araştırma 8. Uluslararası Bilim, Kültür ve Spor Kongresinde (17-20 Mayıs 2022 Girne/KKTC) bildiri olarak sunulmuştur.*

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. (2018). Eğitimde yaratıcı drama. Ankara: Yapı Kredi Yayınları.
- Akoğuz, A., Akoğuz, M. (2016). Okulöncesi ve ilkokul için yaratıcı drama etkinlikleri. İstanbul: Final Kültür Sanat Yayınları.
- Altun, M. (2010). İlköğretim 2. kademedede (6.7.8. sınıflarda) matematik öğretimi. Ankara: Alfa Aktüel Yayınevi.
- Aykaç, M., Köğce, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin matematik derslerinde yaratıcı drama yöntemini kullanma durumlarının incelenmesi. Tarih Okulu Dergisi, (17): 907-938.
- Başkan, T. (1985). Matematik öğretiminde çağdaş yaklaşımlar. İçinde N. Ergen(Edt.), Ortaöğretim Kurumlarında Matematik Öğretimi ve Sorunları (101-121). Ankara: Türk Eğitim Derneği III. Eğitim Toplantısı.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Christensen, L., Johnson, B., Turner, L. (2015). Researc methods desing and analysis. (A. Aypay, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Coleman, C., Davies, K. (2018). Striking Gold: Introducing Drama- Maths. Wilf Malcolm Institute of Educational Research, 18(1): 9-18.
- Çolak, G., Aydoğdu İskender, T. (2022). 1.sınıf öğrencilerine çıkarma işleminin öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanımından yansımalar. International Journal of Educational Studies in Mathematics, 9(2): 108-128.
- Doğan, B. (2012). Grup Etkinlikleri ile matematik öğretiminin matematik başarısına ve matematiğe yönelik tutuma etkisi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Duatepe Paksu, A., Ubuz, B. (2007). Yaratıcı drama temelli matematik dersleri hakkında öğretmen görüşleri. Yaratıcı Drama Dergisi, 1(3-4): 193-205.
- Ekiz, D. (2007). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Erdoğan, T. (2017). Drama. Ankara: Eğiten Kitap.
- Erkan, G., Erdoğan, T. (2019). Dramatematik. Ankara: Eğiten Kitap.
- Gönen, M., Uyar Dalkılıç, N. (2017). Çocuk eğitiminde yaratıcı drama. Ankara: Eğiten Kitap.
- Karaçay, T. (1985). Matematik öğretiminin bugünkü durumu ve değerlendirilmesi. Ortaöğretim Kurumlarında Matematik Öğretimi ve Sorunları. Ankara: Yorum Basın-Yayın Ltd.Şti.
- Kayıran, B. K. (2018). Sınıf öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya ilişkin algıları ve tutumları üzerine bir çalışma. Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 31(2): 679-708.
- Köroğlu, H., Yeşildere, S. (2002). İlköğretim II.Kademedede matematik konularının öğretiminde oyunlar ve senaryolar. V.Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Ankara: 16-18 Eylül 2022, Cilt II, 1050-1056.

- Miles, M. B., Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded sourcebook. London: Sage Publications.
- Olkun, S., Toptaş, V. (2016). Resimli matematik terimleri sözlüğü. Ankara: Sonçağ Matbaacılık.
- Özsoy, N. (2003). İlköğretim matematik derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılması. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 5(2): 112-119.
- Özsoy, N. (2010). Matematik öğretiminde alternatif etkinlikler "Yaratıcı drama uygulamaları". Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Yayınları.
- Chaviaris, P., Kafoussi, S. (2010). Developing students collaboration in a mathematics classroom through dramatic activities. International Electronic Journal of Mathematics Education, 5(2): 91-110.
- Selvi, K. (1999). Yaratıcı drama yönteminin eğitimde kullanılması. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(11): 301-308.
- Sönmez, V., Alacapınar, F. (2019). Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, B. (2015). İlköğretim matematik öğretmenlerinin matematik derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına karşı bakışlarının incelenmesi. Yaratıcı Drama Dergisi, 10(1): 51-62.
- Umay, A. (1996). Matematik eğitimi ve ölçülmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(21): 145-149.
- Üstündağ, T. (2003). Yaratıcılığa Yolculuk. Ankara: Pegem Akademi.
- Yalçınkaya, Y., Özkan, H. (2012). 2000-2011 yılları arasında eğitim fakülteleri dergilerinde yayımlanan matematik öğretimi alternatif yöntemleri ile ilgili makalelerin içerik analizi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(16): 31-45.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, E., Adıgüzel, Ö. (2020). Yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmak: Matematik öğretiminde öğretmen görüşleri. Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 2(2): 109-135.